

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egyes évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Ügyér hához hordva:	
Egyes évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Védkezes postán szállítva:	
Egyes évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
szombat napok kivételével.

Beiratkozás és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóciatok visszadárára
vagy megöröszésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 18.

A magyar kétfejű sas.

Az antiszemizmusról fogok írni.
Az ok, mely erre készlet, röviden a
következő.

A fővárosi ifjuság meg akarja tisztítani Budapestet a német zengerájoktól. Mik ezek a zengerájok, röviden definiálhatom. Apák megrontója, fiak tönkretevője, a bűnök szabadalmazott fészke. Az ifjak nagyobb csapatokban felkeresik most az ilyen pokol tornácokat s ott tiltakoznak a német előadások ellen, eléneklik a himnuszt s mennek tovább.

Erről az akcióról egy fővárosi író, ki mintha mindenkinek anyósa volna, mindent lekritizál esti leveleiben, elítélőleg nyilatkozik azért, mert szerinte »A német köpönyeget ütök, de benne a zsidó.« Tehát ő antiszemizmust lát.

Hát erről a lázas vízióról, mely keresztényt és zsidót egyaránt gyötör s kórossá teszi közéletünket, — kötelességemnek tartom írni.

Lám a magyar politikának keserítője a kétfejű sas. Ezt szidják az ellen filipikáznak folyton s ez igen hazafias eljárás számba megy. Nos, a magyar közéletnek is van egy kétfejű sassa, mely megfekszi, elkészeríti, elkórosítja s ez a zsidókról kialakult felfogás. Antiszemizmus — filozemizmus.

Miért alakult így ki a zsidókról való felfogás? Hát azért, mert a zsidóságnak nálunk Janus arcza van.

Az egyik arcz tele magyaros voná-

sokkal. Tiszta krágli, jól táplált, mosolygós, barátságos arcz, még Kossuth szakált is eresztett, egész jól közibénk illeszthető. Beszéde magyar és magyaros. De ha hátul is megnézzük ezt az arczot, ott nem tarkót lelünk, hanem egy másik arczot.

Nem valami tiszta, két oldalt a maradiság czopfjai ló-nak, pénzsovár tekintettel kémlí zsebünket s ha szól, nyelve romlott német s alig mond egyebet mint Geld über Alles.

Ha már most mi visszamosolygunk az első arczra, a másik zsebeli be a hasznát s ha a másinak az orrára ütünk, mert oda dugta, a hol nincs helye, akkor az első kiabál.

Egyszóval magyarul jajgat és németül gseftel.

Ha mi, a mi áthasonult zsidóinkat egyenlővé teszszük magunkkal, mert már a nagyapja is barátja volt nagyapánknak, akkor minden oldalon betolul az a felfogásban, nyelvben, erkölcsben és érzésben idegen másik elem, mely szintén minden szimpathiát követel, mert ő is zsidó.

Ha pedig korlátot vetünk e koldus jövevények ideözönlésének, határt szabunk fondorlataiknak s védjük népünk vagyonát kapzsóságuk ellen, akkor a mi régi bevett zsidóságnak jajgat, mert hát amaz is zsidó.

Hát, hiszen a dzsenti is magyar, a szegény legény is, de azért nem azonosítjuk magunkat a szegény legényekkel.

Hát itt az antiszemita rémlátomások oka. Az a kérdés, hogy magyarok-e a mi beklakó zsidóink, vagy zsidók?

Ha magyarok, minek azonosítják magukat osztrák és román alattvalókkal, kik minden vagyon nélkül itt akarnak megélni, kiket még Amerika sem fogad be, mert polgárokat akar, nem koldusokat. Gazdasági kérdés a galicziai és romániai beözönlés, nem faji, vagy vallási.

Ha pedig zsidók a beklakó zsidóink, akkor nem kívánhatnak több jogot, mint más nemzetiségek. És akkor miért hazafias dolog szidni a tót, román, szászt, horvátot stb., miért lenne felségsértés hozzá nyulni a zsidókhöz?

De éppen mert a beklakó zsidóság nevezte magát Mózes vallásu magyaroknak, hiszem és hinni akarom, nem egy jeltől látom is, hogy valóban összeforrt akarnak velünk.

Miért vernek hát folyton éket közénk és közéjük ezzel az ide csődült és csődített népséggel, melynek kulturája, nyelve, szokása idegen, telke kozmopolita — ahol jobb ott a haza.

Igenis a fővárosban a német zengerájok fészkeinek zsidók a tulajdonosai és hallgatói is. Ne kenjük azonban ezeket a mi régi zsidóságnak képére se ne azonosítsa velük magát a megmagyarosodott s itt már tradícióval bíró zsidóság.

Inkább álljanak őszintén mellénk a küzdelemben, mely először a fővárosi piaczokról, később a kereskedésekből toltta ki a német nyelvet, most a le-bujokból akarja kiugratni. Mind az előbbi küzdés helyes és hazafias volt, csak az nem lenne már az?

Lássuk a magyar zsidóságot nemzeti nyelvünkért folytatott küzdelmeink-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A napló.

Írta: Edmond Harancourt.

Szeptember 8. — Megyek az orvoshoz. Azt hiszi, hogy az idegeim csillapodtak; a kis vakációzás jól tett nekem. Reméljük.

Szept. 21. — Ismét kellemetlenségek. A hivatali előjáróm valami akta után kutat, amely eltűnt; azzal vádol, hogy én raktam el valahová! Ilyesmí is csak velem történhetik. Még megeshetik, hogy felmondanak nekem. Mi lenne belőtem?

Szept. 23. — Az akta megkerült; a főnököm magával vitte volt a lakására. Három éjszakát töltöttem álmatlanul.

Október 6. — Borzalmas dráma. Husz percczel éjjel után — rettenetes ködös éjjel — a Plantes-utczán keresztül hazafelé siettem. Egyszerre velőtrázó sikoltás hallatszik a hidról! Amíg élek, hallani fogom azt a hangot. A lábaim — mintha hirtelen gyökeret vertek volna — megálltak és hideg verejték ütött ki a homlokomon. Futni akartam; de képtelen voltam egy mozdulatra is. Iszonyu érzés! azelőtt csak az álmaimból ismertem. Ekkor egy ember pattan elő a ködös éjszakából és rám veti magát. Utána más három ember fut, akik az első

kövétek. Ez az első pedig a lábaim elé borul. A három üldöző egy pillanatra meghökken; de csak pillanatra. Az egyik aztán rámrivall: — »Mit csavarogsz erre? Takarodj innen!« A másik kettő meg rávetette magát a sebesülte és késelni kezdtek a szemeim láttára hirtelen az egyik elkiáltja magát: »Megálljatok! Ez az ember ismer.« Csakugyan, ismertem őt; egy mérsáros fia. De abban a pillanatban a másik felkiáltott: »A rendőrség!« Nagy zavar támad a zsiványok közt; kettő nyomban eliramodik, a harmadik pedig futás közben felém sűti a revolverét. Néhány perccig halottan hittem magam. Akkor aztán elősietett néhány rendőr. Durván megragadtak. Csak annyi időm volt, hogy kétségbeesetten fölkiáltás: »Kegyelem! nem én vagyok.« De hamar elnémitottak jó pár ütleggel. Fölemeltek és nekem lépnem se kellett, úgy vittek a karomon fogva, mint egy gyermeket. Az őrszobába érve elmondtam a történeteket s hozzátettem, hogy az utonálló között fölismertem egy mérsáros fiát, aki fél-évig ugyanabban a házban lakott, ahol én. Ennek daczára ott fogtak engem az őrszobában. Csak el ne zárjanak! Még elveszthetem az állásomat. Ilyen is csak velem történhetik.

Okt. 7. — A rendőrbiztos nagyon derék ember, aki nyomban hitelt adott a szavainak. Elbocsátott, úgy, hogy hazasiettem átölnözni és késedelem nélkül érkezhettem a hivatalomba.

A véres tett áldozata sebeibe belehalt. A biztos reméli, hogy a gyilkosokat mihamarabb kézrekerítheti, aminek én igen fogok örüvendeni. Nem szeretnék velük éjjel, hazamenet, találkozni. E övigyázathól korán ebédeltem és hét órára a lakásomra értem. Semmi gyanusat sem vettem észre.

Okt. 8. — A rendőrségre hívtak. Ott azt mondják, menjek a törvényszéki palotába. De hát a hivatal? Mit fog gondolni a főnököm rólam? Ki nem állhat és minden csekélységet fölhasznál, hogy ártalmamra legyen. Egészen magamon kívül vagyok, megyek az orvosomhoz. A törvényszéknél azt mondják, jöjjen holnap. A gyilkosokat elfogták. Legalább nem kell attól félnem, hogy találkozhatom velük.

Okt. 9. — Egy jelenet a főnökömmel. Ismét a bírósághoz kell mennem. Szembesítésre hívtak meg, de az csak holnapután lesz. Új jelenet a főnökömmel, mert bejelentettem neki, hogy holnapután ismét el kell maradnom a hivatalból.

Okt. 10. — Határozottan rosszul érzem magam; nem tudok aludni. Tisztán látom a sok kellemetlenséget, amik ebből az ügyből kifolyólag még terhelni fognak.

Okt. 11. — A szembesítés. — Megismerem a mérsáros-segédet és két társát. Gonosz tekintetet vetett rám; zavarba akart hozni, de a bíró észrevette a szándékát s egész közölről

ben oldalunknál, hisz közöttük sok van kik már nem is tudnak más nyelven csak magyarul s netörődjenek vele, hogy kik a germanizálók. Szászok-e vagy Ausztriából ide szabadult zsidók.

Amint mi egyenlővé tettük őket faj és vallásra való tekintet nélkül, úgy ítéljenek ők is mindenkiről, aki nyelvünk vagy érdekeink ellen van — faj és vallás különbség nélkül.

Jó akarattal irtam e sorokat. Azt hiszem nem ad okot félremagyarázásokra és bele magyarázásokra. Egyszermint válasz is akart lenni sokak kérdésére, az antiszemitizmust illetőleg.

Az antiszemitizmus khiméra, mint a kétféjű sas. Nem létező valami csak pingálni szokták s a hova pingálják, éppen annyi bajt csinál, mint — a kétféjű sas.

Az ifjúság pedig ha küzd a nyelvért jól teszi, mert nyelvében él a nemzet.

P—y.

A képviselőház ülése.

A tegnapi formális ülést tudvalevőleg azért kellett megtartani, mert az elnök elfeledte a legutóbbi ülés jegyzőkönyvének hitelesítését. Az ülés mindössze öt perczig tartott. Gróf Apponyi Albert elnök bejelentette, hogy Werner Gyula lemondott mandátumáról és így a magyar-igeni kerületben új választás fog kitűzödni. Ezután Széll Kálmán miniszterelnök néhány zárszámadási jelentést, valamint az Erzsébet-szobor-bizottság jelentését terjesztette be, mire az ülés a jegyzőkönyv hitelesítése után véget ért. Ez volt a Háznak utolsó ülése ebben az évben.

A tápéi mandátum.

A Kuria *Fais* Andor elnöklésével tegnap a tápéi választás ellen beadott petíciót tárgyalta. Képviselővé a kerület *Enyedy* Lukács szabadalvút választotta, dr. *Kelemen* Bélával, a függetlenségi párt jelöltjével szemben. A győztes jelöltnek mindössze hét szónyi többsége volt. A kisebbségben maradt párt a választást elutasítás, vesztegetés és hatósági erőszakosko-

dások miatt támadta meg. A kérvényezőket dr. *Széll* szegedi és dr. *Nagy* Emil budapesti ügyvédek képviselték a tárgyaláson.

Enyedyt pedig *Edvi Illés* Károly védte.

A bolgár kormányválság.

Bulgáriában kormányválság ütött ki. A Karavelov-kormány lemondott, mert a régen vajudó kölcsön-ügyletet nem tudta megkötöni. Bulgária a gazdasági tönk szélén áll és miután az oroszól hiába várt pénzt, egy francia csoporttal kezdett tárgyalásokat egy százmillió kölcsön felvételére. A kölcsön súlyos feltételei a népben nagy izgatottságot keltettek és az ellenzéknek volt gondja rá, hogy azt még fokozza. A sobranjében is erős hangok emelkedtek a kölcsön ellen, másrészt pedig a francia csoport is visszalépett, úgy, hogy a Karavelov-kormány csak a lemondás maradt hátra. Most a legnagyobb politikai zűrzavar van Bulgáriában, hozzá még pénz sincs. Szófia hírek szerint Ferdinánd fejedelem Gesovot fogja megbízni az új kormány megalakításával.

Biharvámegye közgyűlése.

— I. nap.

Közepes érdeklődés mellett kezdődött tegnap Biharvámegye törvényhatóságának közgyűlése.

Egyetlen érdekesebb pontja gr. *Tisza* István beszéde, a mely az elmúlt választásokkal foglalkozott. A klikk sehogy sem bírja felejtetni, hogy a belényesi és tenkei kerületek végre felszabadultak a lidércnyomás alól s ellenzéki képviselőt választottak.

A *Tisza* István gróf beszéde leereszkedő vállveregetés volt a főispánnak, alispánnak és azoknak a főszolgabíróknak, akik a klikk érdekében »erős«-nek mutatták magukat. Az egésznek a tenorja az, hogy milyen hallatlan terrorizmust fejtett ki az ellenzék. Ez a beszéd eszükbe juttatta azt a közmondást, hogy az kiabál, akinek a háza ég!

Belényesből miért kellett az ellenzéknek feljelenteni a szolgabírókat a miniszterhez, mert az ellenzék nem engedte be a községbe?

Az elfogadott indítvány különben parancs a hatóságoknak jövőre nézve, hogy még nagyobb »erélyt« fejtessenek ki az ellenzékkel szemben, nehogy ismét kudarcot valljon a klikk.

Es Biharvámegye törvényhatóságában nem akadt senki, aki megbírálja *Tisza* István gróf beszédét. Szomorú, de igaz.

A közgyűlés lefolyása következő volt:

A közgyűlésen, a mely 9 óra után pár perczel kezdődött, jelen voltak:

Beöthy László főispán elnök, Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Keszthelyi Zoltán főjegyző, Czifra Kálmán, Balogh Elemér, Beöthy Lajos, Hegyesi Pál, Jancsó Károly aljegyzők, Miskolczi Arpád, Hraniczky Károly, Wallner Odön, dr. Fássy Lajos, Gyöngyössi István, Radnay Farkas püspök, gróf *Tisza* István, Széchenyi Jenő, Fetser Antal kanonokok, Zathureczky Albert, Widovich György tb. kanonok, Bérczi Imre, Szöllösi Ferenc, Fráter Barna, Ertsey Dezső, Bereczky Géza, Juricskay Dezső, Czifra Gerő, Fűredy László, Szunyogh Loránd, Bakats Béla, Plathy Miklós, Rézman Márton, Horváth Endre, Thury Ignác, Rednik Gábor, Schwartz Ferenc, Szkurka Elek, Juricskay Zoltán, Roxin Miklós, Jánosy Lajos, Jerniczky Dénes, Schwartz Jakab, Jelinek Géza, Lakatos Sándor, Kovásznay Marczel, Halász Elemér, Osváth Lajos, Mártonffy Bogdán, Ertsey Péter, Reinle Gyula, Fráter Zoltán, Erdélyi Farkas, Ujházy Antal, Orley Kálmán, Tóth Albert, Eder Géza, Markovits Károly, Mezey József, gróf *Tisza* Kálmán, Szunyogh Szabolcs, Dobozy Miklós, Bügler Jakab, Verner Kálmán, Csapó Dezső, Roxin György, Ötvös Gyula, Beöthy Pál, Mózes Imre, Ertsey Kálmán, Wertheimstein Alfréd, dr. Márkus László, Weiterschütz János, Bodó Bertalan, Miskolczi Ferenc, Nyisztor Alajos, Fráter Kálmán, Udvarhelyi Béla, Jerzsák István, Varró Domokos, Szentiványi László, Nagy Márton, Márton István, Géczy Lajos, Szőke József stb.

Első sorban

az alispán jelentését

olvasták fel. E szerint az utóbbi három hónapban Biharvámegyeben a közegészségügy kedvezőbb volt, mint az elmúlt év hasonló időszakában. A hivatalos orvosok 11541 beteget, tehát 478-al kevesebbet gyógykezelték, mint az előző év három utolsó hónapjában. Uralkodó kórok az emésztési és légzési szervek bántalmái voltak. A heveny fertőző kórok közül a difteritis, vörheny, kanyaró, hólyagos-himlő, tifusz, vérhas kevés számmal fordultak elő s a halálozás igen csekély volt.

kellett a gyilkos arcába néztem. Távozóban a mézáros utánam kiáltott: »A te fejedről majd én gondoskodom!« — Utálatos ügybe keveredtem!

Okt. 18. — Második szembesítés. — A gyilkosok vallottak. Mikor a mézáros előtt elhaladtam, rám kiáltott: »A te fejedről majd én gondoskodom!« Bárcsak halálra ítélnék. Az egész hivatalban mulatnak rajtam.

Okt. 25. Az orvos úgy látja, hogy nagyon fel vagyok izgatva. Falusi nyugalmat ajánl. Könnyen beszél, hát az irodám!

Okt. 28. — Minden éjjel a gyilkosságról álmodok, meg a mézáros-legényről. Felriadok az álmomból. El kellett volna költözni ebből a negyedtől, mert a mézáros ugyan fogságban ül, de lehetnek barátai, akik megleshetnek.

November 2. — El vagyok vesztegetve: a mézáros megugrott. Az irodában egy ujságot adtak nekem; abban állott. Rosszul lettem. A kollegám elősiettek és főiemeltek a földről; kettő hazakisért a lakásomra. Nagy lázam van.

Nov. 3. — Valóságos beteg vagyok az izgalomtól. Lehetetlen aludnom. Az orvos szigorú diétát rendelt. Végredeletet írok.

Nov. 4. — mézáros még nem került meg. Az orvos szekeret rendelt.

Nov. 5. — No ez ostoba tréfa volt: a mézáros még most is fogva van. A kollegám eszelték ki, hogy mulatságot szerezzen nekik az aggodalmammal és Lubert, aki ujságíró is, bele tétette a lapjába a hirt. Ostoba fráternek

tartanak; de mit gondoljak felőlük, akik tréfát tüznek egy beteg emberrel?

Nov. 8. — Kissé jobban vagyok. Eszem.

Nov. 9. — Ma ismét elmegyek az irodába.

Nov. 15. — Egy hét múlva lesz a tárgyalás. A nyomozást már beszüntették. Engem terhelő tanúként hívtak meg. Ujra látnom kell ennek a gyilkosnak a tekintetét. Már most is borzadok tőle.

Nov. 22. — Esküdtbírótság előtt. Az egész tárgyalás folyamán, valahányszor a mézáros tekintete reám ütődött, a haláloamat éreztem abból felém sugározni. Oly zavart voltam, hogy helyes feleletet sem tudtam adni. A gyilkosokat elítélték, az egyiket élethossziglan, a másikat 20 évre; a mézáros legény azonban csak hat hónapot kapott. Ez az én pechem!

Nov. 24. Az éjjel hétszer riasztott fel álmomból a mézáros hangja: »A fejedet!... a fejedet!«

Nov. 25. — Rossz éjszaka; álmatlanság. Az órákat számlálom. Már nem élek sokáig. Még hat hónap aztán megölnek. Pedig semmit sem követtem el.

December 31. Hihetetlenül lesoványodtam. Az orvosom azt állítja, hogy üdözési mániában szenvedek. Légváltozást, hidegfürdőt és abszolút pihenőt rendelt. Lubert azt mondta nekem: »Mért nem rendel számodra egyszerűen 20.000 frankot?« Lubertnek igaza van.

Január 1. — Ma megkezdődik a halálozás esztendője. Ma először esik a hó; mégis csak szomorú dolog elképzelni, hogy nem látok többé havat.

Január 8. — A zsufolásig telt omnibuszban ma egy hangot hallottam felém kiáltani: »A fejedet!« Megőrdültem, de senkit sem láttam. Talán a mézáros barátai voltak, akiket ő utánam küldözget?

Január 15. — Felmondtam a lakásomat. Április 15-én költözöm. Talán elveszithetem a nyomomat, minthogy a mézáros csak május 23-án szabadul ki.

Január 21. — XIV. Lajos lefejeztetésének évfordulója. Mért nem fejezték le a mézáros-legényt? Iszonyu lehet, mikor egy olyan hideg aczél az ember testébe hatol!

Január 23. — Két hónap mult el ma! Négy hónap múlva meg fogok halni.

Február 2. — Lehetséges az? Lubert azt állítja, hogy főlebbviteli bíróság kifogást tett a mézáros elítélésére ellen és így április 8-án szabadon bocsátják. Egy nappal a költözködésem előtt!

Február 3. — Ismét hangosan és érthetően ezt a két szót hallottam ma az ajtómon át: »A fejedet!«

Február 4. — Lubert ujságokat tudott meg: a mézáros április 8-án szabadon bocsátják. Lubert rábeszél, hogy Páris elhagyjam és áthelyeztessem magam a hivatalból. Ha ez lehetséges volna! Vidéken nyugodtabban él-

Felelő a jelentés, hogy a nagyszalontai kórházat közelebb már átadják a forgalomnak, míg a nagyvárad megyei kórház és a belényesi kórház valószínűleg építés alá kerülnek a jövő évben. A vármegye igen sok községben sincsen szülész. Ezen községek ellátása céljából a nagyvárad bábaképezésben szülészeti tanfolyamot rendeznek.

Az adók befizetése elég jó volt.

Kiemeli a jelentés a Fekete-Körös társulat által létesített öntöző csatornát, a mely 2000 hold föld öntözésére fog szolgálni.

A közbiztonság a vármegye területén kedvező volt, csupán Derecskén, a taposítás következtében történtek fegyveres támadások és orgyilkossági kísérletek. A főszolgabíró és a cserdőrőrs megette a szükséges intézkedéseket, de a főszolgabíró által kért katonaságot nem rendeltek ki.

A képviselő választások alkalmával a *belényesi* és *magyar-csékei* választókerületekben rendezések, fenyegetések fordultak elő, különösen Fenes és Tárkány községben. Igérték adóelengedést, földosztást stb. A *feljelentés* meg lett téve s a kir. törvényszéknél folyik a vizsgálat. Belényesben és Vaskóba a választások után még pár napig ott maradt a katonaság. *Rednik Gábor, Szöllősy Ferenc* főszolgabírók, *Bakats Béla* és *Markovits Károly* szolgabírók erősebben léptek fel, sőt az utóbbi három tetteges bántalmazásban részesült. A zavargások alkalmával vérengzés, vagy emberhalál nem fordult elő.

Végül bejött az alispán, hogy *Kékus István* főszolgabíró és *Hénes Aurél* árvaszéki úrnök betegsége miatt nyugdíjazták.

A jelentés kapcsán felszólalt gróf *Tisza István* s körülbelül a következőket mondotta:

Gr. Tisza István beszéde.

Az alispáni jelentésben egy passzus van, a mely fölött nem lehet elsiiklani; ez az a rész, a mely a közelmúltban lefolyt képviselőválasztásokról emlékezik meg. Akik szerény működését ismerik és figyelemmel kísérik, tudják, hogy a választási küzdelem elfajulásának soha nem volt barátja, sőt hozzáteszi, hogy a maga részéről elérkezettnek látta az időt a komoly kísérletre a választások tisztaságának biztosítására. Ezért a curiai bíraskodásról szóló törvényt, egyes pontjaitól eltekintve, örömmel és

megnyugvással fogadta. Meggyőződése az, hogy ezzel a törvénnyel meg lehet védeni egy a választók érdekeit, mint a rendet és szabad véleményt nyilvánítást. Szükséges azonban, hogy a törvény átmenjen az életbe a maga tökéletességében. Éppen ezért megütközéssel tapasztalta a tiszta választások minden barátja, az ország egyes részein és megyékben is az előfordult *terrorizmust*. Ez párosult más törekvésekkel is a tisztviselői kar működésének megbénítására. Es ez sikerült többé-kevésbé. Ennek oka az volt, hogy a törvény új lévén, nem élte bele magát sem a hatóság, sem a társadalom. A törvény szigorúan sujt minden visszaélést, de a közreműködést nem csak megengedi, hanem taxative felsorolja ezeket. Respektálni tartozik ezt minden tisztviselő, sőt kötelessége a szabad véleménynyilvánítást megvédeni s a közrendet fentartani. Aki nem jár el erre nézve a legszigorúbban, nem érdemli a hatóság nevet. Nem akar most levonni semmi vonatkozást; a kezdet nehézségeivel kellett megküzdeni, mivel új még a törvény. De hallva az alispáni jelentésnek erre vonatkozó részét, indítványozta: a közgyűlés tudomásul veszi a jelentést, de *megülkőzését* fejezi ki a választásoknál előfordult *terrorizálás* és merényletek felett; elismerését fejezi ki a hatóságnak azon közreműködéséért, amelylyel a rendet fentartották s várakozásának ad kifejezést, hogy jövőben teljes erővel megvédik a törvényt s mindenkinek szabad véleménynyilvánítását. (Helyeslés.)

Az indítványt és az alispán jelentését egyhangulag elfogadták.

Ezután folytatták a tárgysorozatba felvett ügyek elintézését.

Az igazoló-választmány beszámol az október hóban megejtett megyebizottsági tagválasztásokról. A butyesdi választókerületben csak a jövő év végén töltik be a megüresedett helyet. A választmány jelentését tudomásul vették.

A kijelölő-választmányt a következőleg alakították meg: a közgyűlés részéről tagjai Szabó József, Markovits Károly és Lovassy Ferenc, a főispán részéről kinevezettek Radnay Farkas, gr. Tisza István és Zigre Miklós; elnöke a főispán.

A számonkérőszék jelentése feltünteti

Április 6. — Holnapután szabad lesz.

Április 7. — Holnap!

Április 8. — Szabad! Látom őt. Egész éjjel láttam Keres. Egy kést vásárolt magának. Fájdalmat érezek a fejemben. Képtelen vagyok az ágyat elhagyni. És a főnökön? Gyakorlom magam a pisztolyommal. Sohasem merném rá-szítani. Félek.

Április 9. — Agyban. Keres. Távozzam hazulról? Soha! Soha! Ablakom alatt, a lépcsőházban, minden untalan hallom a kiáltását: »A fejedet! . . . a fejedet!«

Április 10. — Bár már tul lennék rajta. Sokat sz nyedek. Meg fogok örülni, De nem akarok kés által meghalni. Másként! másként!

Április 11. — Kipillantottam az ablakon s az átelleni gyalogjárón láttam őt. Ő is látott engem; a kezét az ajkára tette és felém kiáltott, mint rendesen! . . .

Április 12. — Én . . .

Április 13. —

Egy hírlapi újdonság április 14-iki kelettel: rue des Plantes 124. sz. házának lakói az éjjel fegyverdörög riasztotta föl D . . . ur házába rontottak, aki a . . . miniszterium hivatalnok. A szerencsétlen félig öltözött az ablaka előtt feküdt, kezében egy revolvért szorongatva. A golyó a halántékán hatolt be. Tetvének okául pillanatnyi elmezavart emlegetnek.

az egyes hivatalok tevékenységét. — Tudomásul vették.

A kórház elmebeteg osztályának felépítésére a belügyminiszter 600,000 korona kölcsön felvételét engedélyezte. A kölcsönre a magy. Jelzálog Hitelbank tett ajánlatot, de a Magy. Kereskedelmi Bank utólag tett ajánlata 4500 koronával, ha pedig kamatos-kamattal számíttjuk, mintegy 15,000 koronával előnyösebb.

Az alispán javaslatára ez utóbbi pénztézet ajánlatát fogadták el. Az építési terveket egy rendkívüli közgyűlésen mutatják be.

A megyei pénztár vizsgálatára Géczy Lajost, Tamásfalvy Thury Ignácot és Miskolczy Arpád főszámvevőt küldték ki.

Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, amelyben az általános tisztújítást elrendeli. A szükséges intézkedésekkel az alispánt bízták meg. A tisztújító közgyűlés december 30. és 31-én délelőtt lesz. Ugyancsak ekkor választanak 5 közigazgatási bizottsági tagot, megalakítják az igazoló, állandó, bíráló-választmányokat, a jegyzői nyugdíjbizottságot, az egészségügyi, mezőgazdasági bizottságokat, megválasztják az árvaszéki kültagokat.

Még igen sok lényegtelenebb ügyet intéztek el s mivel az idő előre haladt, a gyűlés folytatását mára halasztották.

ÚJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

December 19. A Szt. László-egylet választmányi ülése.
December 19. Iskolaszéki ülés d. u. 3 órakor.
December 19. Ipartestületi előljárásági ülés d. u. 5 órakor.
December 20. A biharmegyei nőegylet ülése d. u. 4 órakor az elnöknő lakásán.
December 20. A vízvezetési és csatornázási bizottság ülése d. u. 3 órakor.
Január 8. Jogászbál a Kereskedelmi Csarnokban.
Január 25. Gyorsírók táncszestélye és hangversenye.
Február 8. Katolikus kör bálja.

* Az uralkodóház tagjainak száma. *Mária Erzsébet* Teréz főhercegnőnek, *Ferenc Szalvátor* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő leányának november 19-én történt születésével az uralkodóház tagjainak száma 86-ról 87-re emelkedett. Az uralkodó család most áll: a királyból, 31 főhercegből és 35 főhercegnőből. A legidősebb főhercegnő, ki egyuttal a ház legidősebb tagja is, *Adelgunda* modenai hercegné, született 1823. március 19-én. Közte és a legifjabb családtag közt 78 év és 8 hónap a korkülömbőség.

* Kinevezések a főreáliskolánál. A választás- és közoktatásügyi miniszter *Kovács Gézá*t és *Katona Józsefet*, a nagyvárad áll. főreáliskola helyettes tanárait a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárokká nevezte ki.

* Betlehemesek. Egy hét s a karácsonyi ünnepnek hangulata vesz körül 4des mindnyájunkat. A sablon, az üzleties élet kizökken rövid időre a rendes kerékvágásból, a mindennapi egyszerűséget ünnepesség aranyozza be, fevilányozva hangulatosságával az ember kedélyét. A karácsonyi hangulat elengedhetlen részei az u. n. betlehemesek is. Mivel azonban igen sokan a betlehemesek közül a jámbor éneklést nem nagyon jámbor mellékfoglalkozásokkal kötik össze, a rendőrség a betlehemeszést csakis 16-ik életévüket betöltött mesterinasoknak engedélyezi, megfelelő igazolvány kiadása mellett, mely *Mendelényi Béla* rendőrfogalmazónál várható ki. Megtiltja a korcsmába vagy mulatóhelyekre való bemenetelt, szintugy magánházakba való erőszakos betolakodást is. A rendőr-őrzatok utasítva lesznek 25—26-án elejét venni a netalán felmerülő visszaéléseknek, melyek az ünnepély fényét némileg is elhomályosíthatnák.

het az ember. Majd kishirdetést tesztek közzé a lapokban.

Márczius 5. — Az áthelyezés terve nem sikerült. Őszig kellene várnom. Addig ugyanis meghalok. Különben ma sem élek már.

Márczius 8. — Már csak egy hónap! Új végrendeletet készítettem.

Márczius 31. — Ebben a hónapban úgy éltem, mintha az egészet csak átalmodtam volna. Polyton üldöz a hentes fenyegetése. Ott a csel-lájában bizonyosan rám gondol; érzem. Lubert megmagyarázta nekem a telepathia lényegét. Oly gyöngye vagyok, hogy a hivatalomba kocsin kell mennem. Jövedelmem ezt meg nem engedni. Szinte áldás lesz nekem a halál.

Április 1. — Egy sürgöny: kaptam: »A fejed az enyém. — A mézárós.«

Április 2. — Lubert tanácsára a rendőrségre vittem a sürgönyt. Kinevettek, azt mondták ott, hogy áprilisi bolondot járattak velem.

Április 3. — Lubert azt tanácsolta, védelmemre revolvért vásároljak.

Április 4. — Gyakorlom magam a csellovészetben, de töltények nélkül s a lakásomon. De félek ettől a fegyvertől. Nesze megriaszt s azt képezem, hogy a mézárós ló rám, mint azon az április 6-iki éjszakán. Ő azonban, tudom, le fog szurni. A pisztolyt inkább szeretném.

Április 5. — Főnököm azzal fenyeget, hogy elbocsáttat, mert nincs rendém a fejem. Igaza van, magam is érzem.

* **Lemondott az állásáról. Lubinszky** Anna grófné, Gözsy Arpad csikszederai gyógyszerész neje a nagyváradai községi iskolánál elfoglalt tanítónői állásáról lemondott. Az iskolaszék ma délutáni ülésében foglalkozik a lemondással.

* **Praedikatum.** O császári és apostoli királyi Felsége Nyíri János a szabolcsmegyei gazdasági egyesület tiszteletbeli elnökének és törvényes utódainak a »székelyi« elnevet díjmentesen adományozta.

* **Vizsgálatok az Orsolya-zárdában.** Az Orsolya-zárdában a napokban megtartott polgári tanítónői vizsgálatok kitűnő eredményvel véződtek. Mind az öt jelölt, névszerint: Schindler M. Henrietta, Wesselényi M. Klementina, Szabados M. Immaculata, Otlyk M. Ludovika és Frits M. Bernardina kitüntetéssel tette le a tanképesítő vizsgálatokat. A vizsgálatok végén az elnök meleg hangú szavakban gratulált az intézetnek, mely ily jól képzett tagokkal bír, — s a jelölteknek, kik nemes hivatásukkal járó sok elfoglaltságuk mellett is oly derekas munkát végeztek!!

* **A bécsi Rotschildok vagyona.** A bécsi Rotschild-ház — a feje Albert — ez év júniusában mérlegét 11.116.594.672 korona 12 fillérenyi aktív-saldóval zárta le. Tizenegy milliárd korona! Es ennyije csak a bécsi háznak van. Hát a többinek még mennyije lehet! 4 százalékos véve alapul (holott a 10 százalék se sok) Rotschildnak 440 milliónyi kamatot hoz a börzespekuláció és az ipari vállalatok nagy tömege évenként. Egy napra 1.200.000 korona jut. Óránkint 50.000 koronája van. Percenkint 833 koronát kap, másodpercenként pedig 13 koronát.

* **Előjárósági ülés.** Az ipartestület előjárósága rendes havi ülését december hó 19-én csütörtökön délután 5 órakor kezdődőleg a hivatali helyiségében tartja meg. Az ipartestület kötelekébe tartozó iparos polgárok az ülésen mint hallgatóság részt vehetnek. Nagyvárad, 1901. december 18-án. Bertsey György, ipartestületi elnök.

* **Neveletlen tanoncok.** Az a botrányos viselkedés, melyet az iskolába járó tanoncok az utcán, iskolába menet és jövet tanusítanak, nemcsak a durvaságuk által inzultált közönség, sőt a rendőrség éber figyelmét is felhívta. Gerő Armin rendőrfőkapitány, hogy a tanoncok ezen botrányos viselkedésének véget vessen, ez uton hívja fel a tanonczartó mestereket, valamint a tanoncok szüleit, hogy az inasokat, illetve gyermekeiket, tisztességes magaviseletre szorítsák. Ellenkező esetben a rendőrség a legerélyesebb eszközökhöz fog nyulni, hogy megvédje az utcán járókat a további inzultustól.

* **A nápolyi panama.** Nápolyból táviratozzák, hogy a vizsgálóbíró megidézte Sero Matildot, az ismert regényírónt, a ki tudvalevőleg férjével együtt bele van keverve a nápolyi panamába, melyet Saredo szenátor leplezett le. Sero megidézése Nápolyban roppant feltűnést kelt, mert a regényírónt közzétett védekezése után általában azt hitték, hogy Sero ártatlan. Különb a hírneves regényírónt legutóbb a párisi »Libre Parole«-nak egy levelet irt, melyben még az olasz királyi családot is megtámadja és azt mondja, hogy az udvari körök intrikálnak ellene.

* **Egy választási epizódról.** A velencei városatya választásokról kedden közölt referánsokban egy epizódról történet említés, amely szerint a választási elnök a két Moskovitsot (Józsefet és Miksát) kiutasította volna a tereméből. Velenczén ezuttal nagyon szenvedélyes volt a választás, de ennyire még nem került a dolog, amit különben úgy az elnök, mint a két Moskovits személye is eleve kizár. Tudósítónk közleményének idevonatkozó része téves információ vagy a választási izgatottság következménye lehet.

* **Háládatos lakó.** Tóth László timársegéd ingyen szállást adott jó ismerősének Krugstein (Kabos) Jenő jelenleg foglalkozás nélküli egyének. Krugstein azzal hálálta meg a baráti szívessegét, hogy elemelve Tóth László ruháit értékesítette. Nagyon természetes, hogy a dolog nem maradhatott titokban, s a ruháját kereső Tóth jelentést tett a rendőrségen, hol a lopással gyanúsított Krugsteint vallatni is kezdték. A kihallgatás folyamán beismerte tettét s indokul nyomoruságos helyzetét hozta fel. Kellő dorgatorium után rabkosztra utasított, hogy a nyirkos dutyiban legyen elég ideje elmélkedni a baráti szeretetről és háládatosságról.

* **Feltört krájerárj.** Tegnap éjjel Spitzer Izrael nagypiaczéteri szatócs üzletébe eddig ismeretlen tettes az udvar felől, miután az ablak kerestvasát kifeszítette, behatolt s a bolt fiókjából 34 korona készpénzt s egy üveg pálinkát elvitt. A rendőrség megindította a vizsgálatot a tettes kézrekerítése iránt, de csupán annyit sikerült megállapítani, hogy a betörést a legnagyobb valószínűség szerint e téren tapasztalt alak követte el.

* **Barnum és Bailey bevétele.** Erdekes közgyűlés volt a múlt hét péntekjén Londonban. A Barnum & Bailey Limited Comp. tartotta meg ugyanis ez évi közgyűlését. A részvénytársaság elnöke: mr. G. O. Starr jelentést tett a múlt év anyagi eredményéről, amelyet a cirkususz ausztriai, magyarországi, hollandi, németországi és belgiumi előadásai eredményeztek. E szerint az összjövedelem 29600 font sterlinget tett ki. A kiadás 22800 font volt. A tiszta haszon tehát 68000 font vagyis 1.632.000 korona volt. Ami bizony elég tisztességes kis üzleti haszon. A közgyűlés elhatározta, hogy részvényenkint 10 százalék osztalékot fog kifizetni. A főlősleget részben a jövő év számlájára fogják előírni, részben pedig új befektetésekre fogják fordítani. A cirkususz ez idő szerint Párisban tart előadásokat.

* **Elveszett.** egy 10 filléres nagyságu, rezecs, duplafedeiű női arany óra. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. Jelentkezni lehet Mendelényi Béla rendőrfogalmazónál.

Elégtétel a káptalannak.

Tegnap délelőtt volt tárgyalása annak a sajtópörnek, melyet a nagyváradai káptalan indított egy, a Friss Ujságban megjelent sértő cikk miatt. Ady Endre hírlapíró ellen. Az ítélet megtorolta a sértést s elégtételt szolgáltatott a mélyen sértett testületnek: Adyt 3 napi fogházra ítélték.

A tanulságos tárgyalást Nagy Ferencz, a törvényszék elnöke vezette, szavazó bírák voltak dr. Csulyok Béla és Máthé György, jegyző Domokos István. A vád képviselőjében maga dr. Nagy Géza kir. ügyész jelent meg a magán vádlókat Frankó Endre ügyvéd képviselte, Adyt dr. Dési Géza védte.

Az általános kérdésekre Ady előadta, hogy 24 éves, református, büntetve volt párbajért; aztán beismerte, hogy az inkriminált cikket ő irta »egy séta impressziói alatt«. Sérteni azonban szándéka nem volt. — A bizonyítási eljárás rövidesen véget ért s a perbeszédre került a sor.

Dr. Nagy Géza első vádbeszéde tiszta jogi okoskodás volt. Logikusan, következetesen, minden fölösleges szónoki fogás nélkül s éppen azért meggyőzően mutatta ki, hogy az Ady-féle cikkben ezek a kifejezések: »legmihaszna«, »ingyenél«, stb. a becsületsértés vétségét megállapítják. Semmi okát, a mi

a sértések elkövetését indokolná, nem látja. Sőt súlyosító körülménynek kívánja betudni, hogy Ady a cikkel többeket sértett, a mi a sértés súlyos voltát csak emeli, azonfelül azt, hogy a cikket olyan lapban tette közzé, a mely olvasói nagy tömegének alacsony műveltségi foka folytán különösen alkalmas a szenvedélyek fölkelésére.

Dr. Dési félórás beszéddel, bombasztikus körmondatokkal próbálta meg az ügyész jogi okoskodásait megdönteni. Szólt az éhes és jóllakott gyomor örök harcáról, a sajtószabadságról, a fiatalos lelkesedésről, a szekularizációról, korunk elkeseredett hangulatáról és Tolsztoj Leó grófról. Megkoczkáztatta az állítást, hogy a büntető törvénykönyv a »legmihaszna« és »ingyenél« kifejezésekben sértést nem talál, ő maga sem lát bennük meggyalázást s végül a jövőben azt a képet látta, hogy a mai kor vádlói lesznek egykor elítéltek s a mai elítélteket fogják ünnepleni.

Miután a védbeszéd kevés jogi indokot tartalmazott, dr. Nagy Géza ügyész replikája is szabadabb szárnyalást vett. Ekesszólan, mély tudással s ritka tárgyilagossággal verte vissza a védőnek oda nem is tartozó támadásait. A védelem azt állítja, hogy Ady cikke ugyszólván csak Wolaffka Nándor püspök ellen tartalmaz keményebb kifejezéseket. Ezzel szemben csattanós bizonyíték maga az inkriminált közlemény, mely nem tesz kivételt egy kanonokkal sem. Pedig vannak a káptalannak tagjai, a kik a történetírás terén halhatatlan nevet szereztek maguknak. Tett-e kivételt velük a cikk? Vannak mások, a kik a tanügy terén fáradoznak. Hol tett Ady ezekkel kivételt? A jótékonyaságokról messze földön ismert Vinkler József és Nogáll János püspököket a védelem vette ki. De ezeken kívül is a többi és általában csaknem valamennyi kanonok elaggott, beteg ember, aki egy hosszú, tisztességgel megfutott tevékeny pálya után jutott a jó módhoz. S mikor végső aggkorban fáradozásainak jutalmát látja, megérdemelte-e azokat a goromba kifejezéseket, hogy »mihaszna«, »ingyenél«, csak azért, mert véletlenül jó módban van?

Mikor a vádlott azt a végzetes sétáját megtette, mehetett volna pár lépéssel tovább is s megnézhetett volna egyebet is. Láthatta volna a szegénység, a nyomor enyhítésére emelt intézmények egész sorozatát, a melyeket mind ezek az »ingyenélők« alapítottak és tartanak fenn. Es amá további lépések nélkül is vádlottnak, mint ujságírónak tudomással kellett birnia a Szent Vincze-házról, a Szent László-koldusápolóról s a káptalan többi jótékony intézetéről. Csodálatos módon a cikkirő ezek felé sétálni elfelejtett.

Dologtalanságot is említ a cikk. Ismét a vádlottnak ismereteire hivatkozik az ügyész s kérdi, hogy hát az egyházi ügyek felsőbb fokú vezetése, a lelki élet felsőbb gondozása nem munka? Igaz, ez nem olyan tevékenység, mint e legtöbb emberé, ezt nem lehet dicsekedve piacra hurcolni, hanem jutalmát csak a lelki ismeretben találja fel. Van-e kivétel erre nézve a cikkben?

Mikor cikkirő a külvároson járkált és azt a nagy nyomort látta, vehette volna azt a fáradságot, hogy megkérdezze az éhezőköt: ki enyhíti nyomorukat? Es akkor nem egy helyen hallott volna áldólag beszélni a káptalannal. Csakhogy persze ez csendes jótékonyaság, a melyről nem tud más, mint a ki kapta. A káptalan tagjai által letörölt könnyek nem olyanok, hogy reklámot kiabáljanak.

Végül kimutatta az ügyész, hogy inkriminált cikkben a btk. szerint is sértés foglaltatik, még pedig a káptalan összes tagjai ellen. Az, hogy a cikkíró talán nem akarta őket egyenként sérteni, ez esetben mindegy. A sértés megtörtént s ha valakinek becsületére sárt hánytak, nem elég azt mondani, »nem akartam.« Kérte Ady megbüntetését.

Az ügyész gyönyörű és nagyhatású replikájára dr. Dési pár szóval reflektált s miután Frankó Endre külön előterjesztéssel nem élt, a törvényszék visszavoault tanácskozásra.

Az ítéletet hosszas tanácskozás után következőleg hozták meg: **Ady Endrét a törvényszék nyomtatvány útján elkövetett becsület-sértés vétségében találta bűnösnek s ezért elítélte három napi fogházra és tíz korona mellékbüntetésre**, mely utóbbi behajthatatlanság esetén egy napi fogházra lesz átváltoztatható. Köteles Ady az ítéletet annak jogerőre emelkedése esetén a Friss Ujság első helyén közzétenni.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, vádlott és védője felebezéssel és semmisségi panaszzal éltek.

A szódaviz-adó története.

»Bölcsöd itt ringott.
Itt gyult ki az isteni szikra«
Városi pénztárunk
Tej-adó-fröcsese, utóbb.

Én.

Miniszterelnök, pénzügyminiszter és: — Nagyvárad város képviselője volt Tisza Kálmán ur.

A városi pénztárban meg ilyenforma kérdéseket tettek a — tanítók: »e hónapban — kérem — hanyadikán lesz az elseje?«

Eme két nagy korszakban ért engem, mint — ujságíró az a megtiszteltetés, hogy a város igen tisztelt orvosa felkért, hogy őt az ujságban irgalom nélkül szidjam össze.

— ?

— Rácz Miskát is megkértem. Ő a »Szabadság«-ban, Ön pedig a »Nagyvárad«-ban támadjon reám.

— ?

— A dolog igen egyszerű. A szódaviz? bírálhatáson alul komisz. Nagyvárad város tanácsa engem bizott meg, hogy a szódavizgyárakat megvizsgáljam és ha — a mi bizonyos — tisztátalan kezelést tapasztalnék, azok üzemének betiltására tegyem meg az indítványt.

— ?

— A magyarázat igen egyszerű. En választás alá kerülő orvos vagyok. A szódavizgyárosok pedig kiterjedt rokonsággal bírnak. Ha én, mint városi tisztviselő fogom megtenni az üzem betiltására vonatkozó indítványomat, világos, hogy a szódavizgyárosok kiterjedt rokonsága a legközelebbi választáson ellenem fog dolgozni s engem megbuktatnak.

— Sejttem.

— Ha ellenben Ön, azzal a jó éles tollával . . .

— Kiszitihand . . .

— nekem jön: nyugodtan mehetek a szódaviz gyárakat megvizsgálni; nyugodtan tehetem meg indítványomat, egyik vagy másik gyár üzemének betiltására, mert ime: az ujság — nekem jött!

— Hm, hm!

— Kérem, nem értett meg?

— Meg én, kedves doktor ur! De van az utamban két bökkendő.

— Az egyik?

— Rádl Odön!

— Hogy jön Rádl ez ügyhöz?

— Az én kéziratomat viszik ő hozzá; a kifejezéseket tetszetős alakba korigálja stb., a nem indokolt támadásokat irgalom nélkül morzsolja össze.

— A másik?

— A szódavizet én nem iszom s így nincs közvetlen — »tapasznyalásom« arról, hogy a

viz egyáltalán olyan komisz-é? Es, miután én is közhivatalnok vagyok s ezenfelül őriző pástora kiterjedt rokonsággal bíró báránkáknak: Sajnálom azok tatáit, ok- és körülmények ismerete nélkül — felöklelni.

— Talán nem hisz nekem?

— Feltétlenül!

— ?

— Két napi gondolkozási időt kérek, hogy a szódavizet »közvetlen« bírálat alá vehessem és olyan mese kerüljön a tollam alá, a melybe burkolva a doctor ur összeszidását Rádl Odön irgalmat nem ismerő tenyere alatt átcsempészhetem.

— Tessék eljárni, legjobb belátása szerint.

Czeglédy Sándor, Farkas László, Schleifer Lajos, Julier Vilmos nagyot néztek, hogy a »gyerek«-től, háromdeczi bort és egy szódát kérek.

Miután kérdeztek, elmondtam mindegyiknek, hogy: a szódavizet — »tanulmányozom!«

Farkas Laczi azt is elárulta, hogy az egyik szódavizgyáros azt az ajánlatot tette, hogy ingyen szállít neki egy évig szódavizet, ha kötelezi magát arra, hogy jövőre tőle vesz szódavizet üvegenként — egy krajczárjával!

Vendéglős és ujságíró nem állanak egymással rossz lábon sehol, s miután én hitelben sem kosztoltam: mindegyiktől kaptam 4—5 üveg olyan szódavizet, a melyik »nem működött«; szürke színű, szappanhajos tartalmu is volt: — kilencz.

A váradi hetivásárokon tíz krajczáros kanta, öt krajczáros pohár »befektetés« mellett kiabálta 2—300 gyermek: »Itt a jó friss hideg vizem; igyanak!« És megkeresett egy gyermek naponta 70—80 krt. Kombinálni kezdettem: hogy adhatják a szódavizet Farkas Lászlónak ma ingyen és jövőre: egy krajczárjával, mikor a szódagyárosnak kocsit, lovat, kocsist, ügynököt, üveget, gépet, helyiséget, vegyanyagot, engedélyt kell tartani.

Megirtam egy ujdonságot oly alaposan, hogy az törlés nélkül ment át Rádl Odön ur ezenuráján. Olyan érdeklődést keltett, hogy néhai N. Justh Sándor a »Nagyvárad«-ot magasan lobogtatva jött hozzám; óhajtott megismerni; (iskolaszéki tag és gondnok volt) az áradozó gratulálás mellett azt a tanácsot adta, hogy dobjam sutba a mesterségemet, álljak be szódavizgyárosnak; három év múlva házam szőlőm lesz, a mellett olyan szivart szivhatok a vergónia helyett, a minő Váradon (akkor még) nem kapható.

— Kérem! nekem nincs pénzem, ilyen nagy vállalat befektetéseihez. Ezenkívül összeférhetlen volna az a tanítás mesterségével. Azt a mesterséget pedig, a mihez értek, el nem hagyom.

(Vége köv.)

EGYESÜLETEK.

A nőegylet ülése.

A »Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi december hó 20-ik napján d. u. 4 órakor lakásomon tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1901. decz. hó 17. napján. Özv. Gerliczi Félixné, elnök.

TANUGY.

Az országos katolikus tanügyi tanács ülése.

A kath. tanügyi tanács tegnap délelőtt ülést tartott dr. Steinberger Ferencz nagyvárad apátkanonok egyházi és Ember Károly tanár világi elnök vezetése alatt. Nagyváradról részt vett a gyűlésen Számborovszky Rezső elnöki titkár.

A gyűlés mindenelőtt az elnöki előterjesztéseket hallgatta meg, melyek hírül adták, hogy a hercegprimás meleghangú levélben köszönte meg névnapja alkalmából történt üdvözlését; azután bemutatta a magyar királyság 900-dos évfordulója alkalmából tartott kongresszus emlékkönyvét s ezért Dreisziger

Ferencz titkár szerkesztőnek köszönetet mondott. Az elnöki előterjesztéssel kapcsolatosan Csávolszky József püspök indítványára ki-mondta a gyűlés, hogy a kántortanítók osztozkodási ügyére vonatkozó közgyűlési határozatot, valamint az elhalt tanítók özvegyeinek és árváinak biztosítása ügyében való intézkedést Dreisziger, Guzsvenitz, Tóth Géza hozzászólásai értelmében a püspöki kar tagjaihoz felterjeszti és végrehajtásukat kéri.

Megalkotta azután a gyűlés a tanács szakosztályait, nevezetesen a hitoktatói, népiskolai, nőnevelési és tanítóképző-intézeti szakosztályokat s ez utóbbi utasította, hogy Döbrözy és Guzsvenitz igazgatók javaslatai alapján az állam által kiadott új képesítő-szabályzat tárgyalás alá vegye s végleges szövegét — az augusztusi közgyűlés határozatai értelmében — megállapítsa.

Az indítványok során Ember Károly előterjesztésére megállapította a tanács a katolikus tanítók központi irodájának szervezését és intézkedett az iránt, hogy a Szent István-társulat kebelében működő tankönyv-bíráló bizottság ügyköre a tanügyi tanács szakosztályának hatáskörébe utasíttassék.

Végül kimondta tanács, hogy az elemi és polgári iskolai, valamint a felsőbb leányiskolai tantervek revízióját az egyes szakosztályok sürgősen munkába vegyék.

Igazságszolgáltatás.

Tolvaj szobaasszony. A Zöldfa szálloda Balog Mária nevű volt szobaasszonya három izben, még pedig múlt év júliusában 20 forintot, augusztusban szintén 20 forintot, majd a siker által felbátorodva, augusztus hó végén 90 frt készpénzt lopott ki Páska Eleonora szobalány ládájából. A szegény leány kétségbeesve kereste megtakarított pénzecskéjét, míg a harmadik vakmerő lopás nyomra nem vezetete a leányt, ki jelentést tett az esetről a rendőrségen.

A törvényszék elé került a dolog, melyben tegnap lett Millye Gyula elnöklete alatt a vég-tárgyalás megtartva.

Balog Mária beismerete bűnét s mentésül szegénységét hozta fel, megemlítvén, hogy a nagy summa pénz látásakor nem tudott ellenállani az ördög incselkedésének.

A kir. törvényszék büntető tanácsa lopás bűntetteben mondta ki bűnösnek s 6 havi börtönrre ítélte.

Az ügyész, valamint a vádlott is megnyugodott az ítéletben.

A bécsi csillárok. Tegnapelőtt és tegnap is a Siemens és Halske, a Zeisser-Habiger et Co. külföldi cégek, valamint a budapesti Ganz és társa cégek ellen folyó pörökkel foglalkoztak a tőzsde meg a büntető járás-bírószág. A tegnapi tőzsdetárgyalás nemcsak igen zajos, de érdekes lefolyásu volt. Kétségtelen megállapítást nyert azon tény, amint az már előzőleg kistült, hogy a Várakba és az új Országházba magyar gyártmányként szállított csillárt mind Bécsből liferálták ide, a mig Kulcsár Sándor, kinek hamis szállítójegyei alatt a küldemények érkeztek, a kérdéses manipulációkat le nem leplezte.

A vallomások során a Siemens-cég bécsi ügyvédje Dr. Langer, ki a hallgatóság körében ült, erős közbeszólásokkal zavarta a tárgyalást, úgy hogy az elnök rendreutasítani volt kénytelen.

Erre Habiger Károlyt, a bécsi cég tagját hallgatták ki. Elmondta, mint jött létre Kulcsár és Siemens között a társas viszony s az utóbbi öt tette a budapesti Kulcsár és Társa cég egyik tagjává. Kijelenti, hogy Kulcsár

nem is tudta volna a csillárokat Budapesten elkészíteni. És a mit aztán Bécsből szállítottak, az nem volt hitvány portéka.

— Rossz szakértőnek kellene tartanom — u ymond — Hauszmann tanár urat, ha az rossz és mégis átveszi a magyar király részére és elhelyezi a várakban.

Habiger további vallomása során meglepő tény tudódott ki. Az, hogy a magyar Ganzgyár tudtával és közreműködésével történt a magyar ipar csúf kijátszása. Kijelentette ugyanis Habiger, hogy azt nem mondhatja meg pontosan, hogy összesen mennyi értékű csillár jött Bécsből, de a szállítások a Ganzgyár tudtával és kívánatára történtek a Kulcsár nevére szóló szállító jegyekkel.

Most a parlamenti szállítások kerültek szóba. Beismeri Habiger, hogy ide is Bécsből történtek a szállítások, de — u ymond — Kulcsár tudtával.

Elnök: Igaz ez, Kulcsár ur?

Kulcsár: Valótlanság.

Dr. Langer (a bécsi ügyvéd közbeszól): Maga hazudik.

Elnök rendentasítja a közbeszólót.

Elnök: Mikor tette ön a feljelentést?

— Márciusban. De már előbb tiltakoztam a történők ellen és akkor jött le dr. Langer Bécsből.

A tőzsde ezután a tárgyalás folytatását elhalasztotta.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR

Csütörtök: Vadorzók.

Péntek: Bolond.

Szombat: Bolond.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 83.

Idénybérlet 78.

Nagyváradsz. csütörtökön, 1901. decz. 19-én

Vadorzók.

Dráma.

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. Földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr. Támlászék 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap pénteken, decz. 20-án

BOLOND.

Vígjáték.

REGÉNY-CSARNOK

A Polanieczki-család.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

XIII.

46

Három hét múltán, egy napon, a midőn Polanieczki Bukacki s az öreg tanár társaságában a vendéglőben ebédelt, hozzájuk csatlakozott Bigiel.

— Nagy ujságot mondok, — szólt, — Maszkó házassodik!

— Ne mondja! S kit vesz el?

— Falubeli szomszédnőket.

— Kraslawka kisasszonyt?

— Azt.

— Ezt ügyeseen csinálta, — nevetett Bukacki. — Meghatotta a hölgyeket nagyságá-

val, megvakította születésének, társadalmi sikereinek fényével s végső eredményként feleséget s anyóst szerzett magának! Különben itt jön ő maga.

— Miről van szó? — kérdezte, gyors léptekkel közeledve, Maszkó.

— Üdvözöllek: *Tu felix Maszko nube!*

Szerencsekívánatokkal halmozták el. Ó nyugodtan, méltóságtejesen fogadta a jókívánatokat.

— Kedves barátaim, — szólt, — fogadjatok szívbéli köszönetemet, s miután mindnyájan ismeritek menyasszonyomat, szerencsekívánataitok őszinte voltában egyetlen pillanatig sem kételkedem.

— Krzemien éppen a kellő pillanatban került birtokába! — tette hozzá Polanieczki.

Nagyon találó mondás volt. A nagyföld-birtokos czime csodálatosan emelte Maszkó tekintélyét s kellemetlenül érintette ez a megjegyzés, mert az elevenre tapintott.

— Ham! — mondta megvető arczfintorgatással. — Igaz, hogy ön megkönnyítette a birtokvételt, s ezért tulajdonképpen hálával tartoznék, mégis néha napján a pokolba kívánom érte.

— Miért?

— Mert bátyja, Plawiczki a legkiálthatatlanabb ember, a kivel valaha találkoztam. Ami unokanővérét illeti, bájos leány, bevallom, de unos-unalan Krzemienjét siratja. Ön nem jön össze gyakran velük, de mondhatom, hogy azt is megguhhatja az ember!

Polanieczki mereven arczába tekintett.

— Hallja Maszkó, — szólt hidegen, — igaz, hogy magam eleget szidtam bátyámat, de mástól kikerem magamnak az efféle beszédet, különösen öntől, aki Plawiczki szerencsétlensége által jó tüzletet csinált. Hogy unokanővéremnek fájdalmat okoz az, hogy az ősi birtok idegen kézre került, az csak azt bizonyítja, hogy nem olyan érzéketlen fabáb, mint sok más, hanem esze és szíve van. Megéjtette szavaimat?

Polanieczki kirohanását hosszú néma csend követte. A szavak nem szorultak bővebb magyarázatra. Maszkó ajkai remegtek, arczát, homlokát haragos pir lepte el.

Mindazonáltal közönyös hangon felelt:

— Miért ez a heveskedés? Ha szavaimmal a legkevésbé megbántottam...

Polanieczki félbeszakította.

— Nem heveskedem, csak azt tanácsolom, hogy jegyezze meg egyszer s mindenkorra szavaimat.

S kihívó tekintettel nézte végig Maszkót. Az ügyvéd érezte, hogy türelme fogytán van. — Ha ki akar kötni velem, pórul jár, — suttogta, összeszorított ajakkal.

— Szavait nem fogom elfelejteni, — jegyezte meg. — De cserébe fogadjon el ön is egy tanácsot. A jövőre nézve jó lesz, ha félreteszi ezt a hangot, amelyet nem tűrök s amelyért kénytelen volnék önt kérdőre vonni!

Bukacki közbevetette magát.

— Mi a patvar lel benneteket? — szólt félig tréfásan.

Polanieczki, akinek régóta visszafojtott gyűlölete most fejébe szállt s féktelen haraggá változott, már-már sajnálatos végletekre ragadtatta volna magát, a midőn hirtelen az étterem ajtajában megjelent Emilie asszony inasa.

Sápadtan, lélekszakadva futott Polanieczkihez.

— Uram, — jelentette fuldokolva, — a kisasszony haldoklik!

Polanieczki örült aggodalomban sietett Emilie asszony lakására. Utközben az inas folyton ismételte, hogy a kisasszony az utolján van, azóta már talán meg is halt.

Annál jobban megörült tehát, amidőn az anya örömtől reszkető szavakkal fogadta: — Jobban van, jobban van!

— Itt van még az orvos?

— Igen. Litka alszik.

Emilie asszony arczán visszatükröződött a lelki gyötrelme. Az aggodalom, a bánat és kín, a remény, a bizalom s az öröm. Ajkai remegtek, szeméi égtek, emberfölötti erővel tartotta föl magát, leküzdve halálos kimerültségét.

Kérő tekintete könyörgő kifejezéssel kereste a fiatal orvos erélyes arczát s ez újból és újból ismételte, hogy a veszély ez esetben elhárult, azonban az újabb cohamnak elejét kell venni.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK

Az orosz trónörökös Berlinben.

Berlin, decz. 18. Alexandrovics Mihály orosz trónörökös nagyherceg tegnap este 11 órakor visszautazott Pétervárra. Vilmos császár, továbbá Henrik és Eitel Frigyes hercegek kikisérték a pályaudvarra. (M. T. I.)

Párbaj ellen.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.) A főváros közgyűlése tegnap tárgyalta azt az indítványt, amelyet Kossuthányi Géza adott be a párbaj ellen, melyben javaslatba hozza, hogy mondassék ki, miszerint a párbaj az egyéni becsület visszaszerzésére alkalmatlan. Az első szónok Privalszki Sándor volt, a párbajszereinte csak társadalmi uton szüntethető meg.

Vázsonyi: Talán a jóléti bizottságnak adjuk ki, vagy a közvágóhidnak?

Privalszki: Legkevésbé helyes a mozgalom most, midőn nem rég megtörtént esettel állunk szemben!!!

Rózsavölgyi: A tanács már 8 évvel ezelőtt állást foglalt a párbaj ellen, most addig kell döngetni a törvényhozás kapuit, míg meg nem hallják.

Vázsonyi Vilmos tiltakozik személye belevonása ellen, kijelenti, hogy 3 mint becsületes polgár cselekedett, mikor a kihívást megtagadta. A henylők becsületét sohase tartja többre a polgár becsületénél. (Nagy mozgás).

Polonyi: Bizony elég nagy ostobaság a párbaj!

Vázsonyi: Angliában sem tesznek kivételt!

Polonyi: Magyar traditio!

Vázsonyi: Germán traditio és nem magyar!

Polonyi (dühösen): Becsülje népét a hogy jónak látja, én teszem a hogy akarom. (Nagy zavar).

Vázsonyi: Nem kérem a maga támogatását!...

Polonyi: Nem sürgős ebben most határozni, de ha erre kerül a sor, elvi határozatot kell hozni csupán.

Fölszólalás után Kossuthányi indítványa elfogadtatott.

A belgrádi merénylet.

Budapest, decz. 18. (Saját tud. táv.) Belgrádból jelentik, hogy Gyorgyevics Sándor miniszteri fogalmazó, Gyorgyevics Wladán volt miniszterelnök fia inzultálta Marinkovics volt kultuszminisztert, a ki atyját több ízben megsértette. Marinkovics revolvert rántott, de a golyó Gyorgyevics helyett egy fiatal embert sebesített meg.

A búr háboru.

London, decz. 18. Kitchener jelenti Pretóriából 16-iki kelettel: A mult héten elesett 31, megsebesült 7, fogságba esett 372, megadta magát 48 búr. A folyamatban lévő hadműveletek részletes ismertetése után azt mondja a jelentés: Megerősítést nyer az a hír, hogy Maritz súlyosan megsebesült. Az utolsó hét egyik részében elért sikerek nagyon kiélegetők. Az egyes csapatrészek nagy buzgalommal működtek. Az összes csapatokat kitünő szellem hatja át és minden lehető elkövettek, hogy az ellenség makacs ellentállását megtörjék.

Árvizek Amerikában.

New-York, december 17. Az árvíz különösen Pennsylvániában és Maineben okozott nagy károkat. A kár összegét 5 millió dollárra becsülik.

KOZGAZDASAG.

A gazdasági egyesület ülése.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya december hó 18 án délután 3 órakor gyűlést tartott, melyen jelen voltak:

Gróf Tisza István és Telegdy József elnökök, Alexander Lajos, Beöthy László dr., Markovits Károly, Orley Kálmán, Papp Imre, Pókay Dezső, Piathy Miklós, Schwartz Ferencz, Szahländer Károly, Szunyogh Szabolcs, Szunyogh Péter, gr. Tisza Kálmán, Vidovich György, Wertheimstein Alfréd, Zathureczky István választmányi tagok, dr. Markus László e. pénztárnok, Weingärtner Andor titkár.

Gróf Tisza István a megjelent tagokat üdvözli, sajnálattal hozza tudomására a választmányt, hogy szeretett elnökök, Szabó József gyengélkedése miatt a gyűlésen nem vehet részt. Gróf Tisza István az ülést megnyitja s felhívja a titkárt a tárgyak előterjesztésére. Az igazgató választmány az előterjesztéshez hozzájárult.

A szolnokmegyei gazdasági egyesület értesíti az egyesületet, hogy megyéjükben a cukorrépa termelés és annak átvétele körül sok nehézségek merülnek fel s azért a gyáros és a termelő között kötéendő szerződésekben kimondandónak véli, hogy bár milyen körülmények között tartozik átvenni a répát a gyáros, továbbá, hogy a répa ne a gyáros mázsáján, hanem mindig a feladó állomás mázsáján vétezzék át. Egyöntetű eljárásra egyesületünket is felkéri.

Gróf Tisza István előadja eddigi tapasztalatait s a választmány ilyen értelemben határoz.

Ezzel kapcsolatosan indítványozza gróf Tisza István, hogy feliratban kérje fel a választmányt a kereskedelemügyi miniszter urat, hogy a cukor répa szállítására ugyanazon kedvezményeket adja meg, mint a többi takarmány anyagok szállítására.

Esztergommegyei gazdasági egyesület megkeresése folytán elhatározta a választmány, hogy feliratban kéri a kereskedelemügyi és a földmivelésügyi miniszter urakat, hogy az Olaszországgal kötött szerződés lejáratása alkalmával a bor, törköly és szőlőre a vámtól emeljék fel.

Orley Kálmán, Pókay Dezső és többek hozzászólása után Beöthy László dr. indítványára kimondja a választmány, hogy az egyesület tejszövetkezet létesítésére nem megy bele, mert ezzel a Várad körül levő község kis adóinak érdekei talán sokat szenvednének.

Ezen tárgy után gróf Tisza István az elnöki tisztséget Telegdy József alelnöknek adja át, onután el kell távoznia. Előterjesztett gróf Széchenyi Pálnak elhalálása s ezzel kapcsolatosan a titkár jelenti, hogy az egyesület mély fájdalomnak és részvétének az egyesület hivatalos közlönyében kifejezést adott.

Földmivelésügyi miniszter jelentést kér arra nézve, hogy milyen eljárást tanusított az egyesület a munkás és cseléd segélypénztárnak szervezésére nézve. Ezzel kapcsolatosan előterjesztett, hogy az egyesület titkára már több községben tartott ezen humánus intézményről előadást s a hivatalos közlönyben is ismertette ezen fontos törvényt, de eddig a vármegyében nem sikerült létesíteni munkás és cseléd segélypénztárt.

A földmivelésügyi miniszter a szőlőmoly és a szőlőillonos életmódját és irtását tartalmazó füzetkét megküldi. Elnökség megbízott, hogy kérjen ezen füzetkékből több példányt és ossza azokat ki a mezőgazdák között.

A földmivelésügyi miniszter a világ 1901. évi termését tartalmazó füzetkét megküldte. Könyvtárba helyeztetett.

A földmivelésügyi miniszter Kovács Andor gazd. szaktanár és az egyesület felterjesztésére a tél folyamán Rév, Kis-Jenő, Almoson a kocsárkötő ház-ipar tanfolyamot, Szalotán a gazdasági ismétlő iskolánál kefe, seprű és kocsárkötő Udvariban sásfónási házipar tanfolyamot, valamint több községben szakelőadások rendezését engedélyezte. Orvendetesen tudomásul vétetett.

Biharmegyei közigazgatási bizottsága értesítette az egyesületet a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a gazdasági ismétlő iskolák létesítése tárgyában hozzája érkezett leiratáról. Igazgató választmány annak idején erre nézve készséggel fog szolgálni szakvéleményével.

Biharmegyei alispánja értesíti az egyesületet, hogy a faiskola kezelők részére a jövő év tavaszán helyben rendez tanfolyamot. A választmány erre a célra faiskoláját rendelkezésre bocsátja.

O. G. E. a magyar ipar támogatása iránt megkéri. Hivatalos közlönyben a gazdák fel lesznek kérve a magyar ipar pártolása iránt.

Pekanovics Imre jelentése a komádi mintagazdaság első évéről. Orvendetes tudomásul vették. Pekanovics Imrének jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A választmány Pókay Dezső javaslatára kimondja, hogy 1902. február végén, vagy márczius elején tenyészbika vásárt rendez, ennek előkészítésére az elnökséget és Pókay Dezsőt megbizja.

Előterjesztetett az elnökségnek jelentése az egyesület és a hegyi választmány által Nagyváradon rendezett szőlőszajtoló kiállításról.

Tudomásul vétetett. Előterjesztetett a pénztárnoki jelentés tudomásul véve.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Szahländer Károly és Markovits Károlyt kérve fel, a gyűlést berekesztette.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

- 70.000 koronát nyert: 2821.
  - 25.000 koronát nyert: 28226.
  - 10.000 koronát nyert: 50589.
  - 3000 koronát nyertek: 1860 99688.
  - 2000 koronát nyert: 39072.
  - 1000 koronát nyertek: 50428 50596 67495.
  - 500 koronát nyertek: 3200 10876 30308 34932 38095 47019 50939 51709 79139 79623 82368 88853.
  - 300 koronát nyertek: 1983 3321 6186 6296 7505 8340 19004 19980 27319 47627 49526 63688 68480 68599 70990 71729 72430 78448 80170 88182 94723.
- A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

Zár alá vett község. A nagyszalontai járásba tartozó Ant község szőlőiben a filoxera jelenléte megállapítván, a m. kir. földmivelésügyi miniszter a községet szőlőtermékek ki- és behozatalára nézve zár alá helyezte.

Ketch Jenő és Társa

Tőzsdéi jelentés

A Budapesti Értéktőzsdén 1901. decz. 18-án.

Értéktőzsdéi		Budapest, decz. 18.
Magyar hitel	—	625 50
Magyar hitel	—	629 50
Államvisszat.	—	624 50
Rimcsin	—	416 —
Magyar bank	—	433 —
Szalontai járás	—	—
Woron-község	—	—

Határtelek

Budapest, decz. 18.

Buza októberre	—	7 84
Buza áprilsra	—	8 30
Tengeri	—	5 14
Rozs okt	—	6 69
Zab ápr.	—	6 93
Káposzta	—	—

Hivatalos arcfolyamok

A Budapesti Értéktőzsdén 1901. decz. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	118 70
Magyar koronajárdék	—	94 10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,7%	—	121 85
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,7%	—	100 70
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	119 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	93 25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	100 15
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	93 50
Magyar nyeresémeny-societás-kötvény	—	177 50
Tiszszabályozás és szerződési sorsjegyek kölcsön	—	146 50
Osztrák járdék papírban	—	98 85
Osztrák járdék ezüstben	—	98 80
Osztrák járdék aranyban	—	118 90
Osztrák korona járdék	—	95 75
Osztrák államsorsjegyek	—	141 50
Osztrák magyar bank részvény	—	15 95
Magyar hitelbank részvény	—	666 50
Magyar hitelintézet részvény	—	652 75
Párisi vista	—	95 17
20 frankos arany (Napoleon) ar	—	19 05
Woron-községi márká	—	117 17
London vista	—	239 25
20 márkás arany	—	23 44

SZERKESZTOI POSTA.

K. P. Helyben. A vasárnapi városatya választásánál Karger Sándor 379, Gábor János 372, Hann Lajos 263 szavazatot kaptak.

Csongor. Még ez sem felel meg.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!**

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,
Nagyvárad, Szt. László-tér.

225-0-141

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.			
Budapest ind.	6 50	8 30	2	5 45	9 15	Kolozsvár ind.	—	5 23	7	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08	
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	Jegénye >	—	—	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41	
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 56	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Érmihályfalva érk.	6 36	3 57	7 29	1	4 58	9 13	
Szolnok >	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Csucsá >	—	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 12	9 46	11 33	Rév >	—	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	
P.-Ladány >	10 43	2	5 28	11 53	12 55	Élesd >	—	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	Mező-Telegd >	—	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	9 01
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	F.-Vásárhely >	—	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	1 28	1 45	5 03	9 43	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Várad-Velence >	—	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >	—	3	—	1	—	Nagyvárad érk.	—	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	Nagyvárad ind.	—	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	Püspöki >	—	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	Sáránd >	10 18	5 16	Vértés ind.	—	—	
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	Bors >	—	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	B.-Keresztes >	—	3 12	—	12 05	—	11 37	—	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Mező-Peterd >	—	3 30	—	12 17	—	11 50	—	M.-Pályi >	10 57	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	B.-Ujfalu >	—	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	Sáp >	—	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	Báránd >	—	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	P.-Ladány >	—	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Szolnok >	—	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	Szolnok >	—	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Ujszász >	—	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
Jegénye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	Rákos >	—	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Kolozsvár érk.	3 30	8 33	10 08	6 59	5 55	Budapest érk.	—	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Oroszháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba ind.	7	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 40	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Szalonta >	11 26	6 44	8 46	Sarkad >	7 40	3 27	5 56
Kötegyán >	11 45	6 03	9 32	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegy >	7 50	3 29	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalón >	8 20	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Gyula >	12 21	7 44	10 01	Cséffa >	8 4	4 34	7 18
Csaba >	2 42	7 06	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	Gyapju >	—	4 42	7 29
Oroszháza >	3 12	7 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5	7 51
H.-M.-Vásárhely >	3 55	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza >	2 54	7 46	5 03	Ósi >	9 21	5 19	8 16
Szeged >	4 28	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	8 50	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskó				Vaskó—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Érmihályfalva.				Érmihályfalva—Nagyvárad.							
	Tv.sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Tv.sz.	V. v.		Sz. v.	V. v.			Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	—	Vaskó ind.	4	2 55	—	Nagyvárad ind.	4 15	6 44	—	Érmihályfalva ind.	6 10	5 20	—				
V.-Velence >	5 47	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08	—	B.-Püspöki >	4 30	7 10	—	Érselind >	6 41	6	—				
Félic-Fürdő >	6 11	3 13	—	Szudrics >	4 39	3 37	—	Bihar >	4 50	7 36	—	Szekelyhid >	7 10	6 48	—				
Kardó >	6 26	3 27	—	Belényes >	5 07	4 16	—	Paptamási >	5 14	8 05	—	Nagykánya >	7 22	7 02	—				
Nyárló >	7 07	4 07	—	Sonkolyos >	5 28	4 32	—	Gyapoly >	5 27	8 21	—	B.-Diószeg >	7 35	7 22	—				
Magyar-Gyepes >	7 19	4 18	—	Belényes-Ujlak >	5 40	4 51	—	B.-Diószeg >	5 43	8 44	—	Gyapoly >	7 50	7 40	—				
Tasádló >	7 34	4 32	—	Borz >	5 49	5 01	—	Nagykánya >	5 55	8 59	—	Paptamási >	8 11	8 08	—				
Drág-Cseke >	7 55	4 46	—	Székelyhid >	6 05	5 22	—	Szekelyhid >	6 24	9 32	—	Bihar >	8 29	8 33	—				
Magyar-Cseke >	8 12	5 01	—	Gyanta >	6 26	5 43	—	Érselind >	6 45	10	—	B.-Püspöki >	8 52	8 58	—				
Dused >	8 26	5 13	—	Hollód >	6 40	6	—	Érmihályfalva érk.	7 15	10 36	—	Nagyvárad >	9 06	9 15	—				
Szombatság-Rogoz >	8 46	5 47	—	Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Rogoz—Szombatság.			
Hollód >	9 13	5 57	—	Dused >	7 25	6 55	—	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	—	Dobrest ind.	6 06	4 22	—				
Gyanta >	9 29	6 12	—	Magyar-Cseke >	7 37	7 08	—	Nánhegyes ind.	9 36	7 01	—	Nánhegyes ind.	7 16	4 2	—				
Sólyom >	9 55	6 36	—	Drág-Cseke >	7 56	7 33	—	Dobrest >	9 46	7 11	—	Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56	—				
Borz >	10 10	6 50	—	Tasádló >	8 10	7 47	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Rogoz—Szombatság.			
Belényes-Ujlak >	10 22	7 01	—	Magyar-Gyepes >	8 24	8 02	—	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	—	Dobrest ind.	6 06	4 22	—				
Sonkolyos >	10 35	7 13	—	Nyárló >	8 34	8 13	—	Nánhegyes ind.	9 36	7 01	—	Nánhegyes ind.	7 16	4 2	—				
Belényes >	11 21	7 47	—	Kardó >	8 57	8 36	—	Dobrest >	9 46	7 11	—	Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56	—				
Szudrics >	11 44	8 09	—	Félic-Fürdő >	9 10	8 49	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Rogoz—Szombatság.			
Lunka-Rézbánya >	12 13	8 34	—	V.-Velence >	9 31	9 10	—	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	—	Dobrest ind.	6 06	4 22	—				
Vaskó >	12 29	8 49	—	Nagyvárad érk.	9 41	9 21	—	Nánhegyes ind.	9 36	7 01	—	Nánhegyes ind.	7 16	4 2	—				

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.				Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.				Vésztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Vésztő.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.			V. v.	V. v.			V. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	5 50	2	—	Gyoma ind.	3 40	2	—	Vésztő ind.	4 45	5 27	—	Hollód ind.	4 35	12 05	—
Ósi >	6 04	2 13	—	Ozed >	4 07	2 54	—	Okány >	5 07	5 49	—	Mocsár-Gyanta >	4 46	12 17	—
Uj-Palota >	6 24	2 29	—	Déva-Ványa >	4 37	3 26	—	Gyanta >	5 23	6 07	—	Rippa >	5 02	12 39	—
Gyires >	6 41	2 42	—	Kéthalom >	4 54	3 43	—	Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18	—	Tenke >	5 24	1 17	—
Körösszeg >	7 02	3 01	—	Körös-Ladány >	5 13	4 06	—	Méhkerék >	5 52	6 36	—	Fekete-Tót >	5 44	1 39	—
Szakál >	7 39	3 31	—	Szeghalom >	5 40	4 38	—	Kötegyán >	6	6 45	—	Fekete-Bátor >	6 06	2 07	—
Nagy-Tóti >	7 55	3 47	—	Vésztő >	6 12	5 22	—	Kötegyán >	6 16	6 57	—	Árpád >	6 16	2 18	—
Komádi >	8 25	3 59	—	Kót >	6 38	5 52	—	Pósa >	6 29	7 12	—	Erdő-Gyarak >	6 25	2 28	—
Iráz >	8 42	4 16	—	Iráz >	6 52	6 07	—	Ilve >	6 48	7 24	—	Csegöd >	6 34	2 38	—
Kót >	9 19	4 39	—	Komádi >	7 10	6 38	—	Csegöd >	7 02	7 39	—	Ilve >	6 57	2 58	—
Vésztő >	9 44	5 10	—	Nagy-Tóti >	7 22	6 50	—	Erdő-Gyarak >	7 12	7 49	—	Pósa >	7 07	3 09	—
Szeghalom >	10 34	5 55	—	Szakál >	7 48	7 23	—	Árpád >	7 21	7 59	—	Kötegyán >	7 19	3 22	—
Körös-Ladány >	11	6 12	—	Körösszeg >	8 11	7 47	—	Fekete-Bátor >	7 39	8 20	—	Kötegyán >	8 06	3 42	—
Kéthalom >	11 18	6 30	—	Gyires >	8 33	8 12	—	Fekete-Tót >	7						